

ZÁMEK LIPOVÁ

SCHLOSS HAINSPACH

JE REKONSTRUOVÁN ZA VÝZNAMNÉ POMOCI FONDŮ EHP – NORSKO

Iceland
Liechtenstein Norway
Norway grants grants

REKONSTRUKCE SEVERNÍHO KŘÍDLA ZÁMKU

ZÁMECKÝ AREÁL V LIPOVÉ NA PRAHU NOVÉHO TISÍCLETÍ

Vlastní nejzákladnější sanace objektu zámku začala vlastně hned v roce 2012, bezprostředně poté, co spolek VIA TEMPORA NOVA zakoupil zámecký areál. Nejprve bylo nutno odstranit největší a nejvíce obtěžující náletové stromy, mnohdy již poměrně mohutného vzrůstu tak, aby dále neničili zachovanou podstatu nemovité kulturní památky. Zhruba půl století trvající nezáměrem ze strany všech ze zákona povinných institucí od představitelů obce až po ministerské úředníky se na zámeckém areálu nesmazatelně podepsal. Nutno konstatovat, že armáda pobývajících v areálu zhruba třicet let nezanechala až tak děsivé stopy jako éra následující, přičemž nejhorší byla devastace po roce 1989. Armáda sice nijak zvlášť nešetřila zachovalé interiéry (poté co noví přistěhovalci odcizili všechno to, co zbylo po nájezdu rodiny Růžičkovy), nicméně udržovala zděděné architektonické dědictví v použitelném stavu zejména co se týče stavebních konstrukcí včetně oken, dveří či podlah a dokonce pravidelně v zámku pořádala společenské události jako plesy pro širokou veřejnost.

KATASTROFÁLNÍ STAV OBJEKTU ZÁMKU V ROCE 2011

Zásadní stavební zlom pak přišel spolu s celkovou devastací a následnou degradací objektu po roce 1989, zejména poté, co potomci pana Růžičky protiprávně restituovali zámek, ačkoliv je prokázáno, že ten byl v roce 1943 prodán firmě Mannesmann v Chomutově. Nová majitelka pak poté co se opakovaně pokusila z objektu sejmout památkovou ochranu,

nečinně přihlížela k tomu, že zámek dvakrát vyhořel. Když se tento záměr nezdařil, byl zámek s parkem prodán firmě OBROZENÍ s. r. o., která devastaci objektu dále jen přihlížela. Vyhořelé torzo budovy začaly postupně pohlcovat náletové stromy a keře.

Obrat přišel po roce 2012, kdy se započalo se základní sanací objektu. To znamenalo především odstranění náletové zeleně z interiérů zámku a posléze odklizení suti. To ovšem znamenalo nejdříve postupně vyklidit spadlé ohořelé stropní trámy a kompletní propadlý krov. Ten se zřítil ve většině místností až na úroveň podlahy přízemí. Tak se to stalo v celém severním křídle. Sanační práce zde trvaly s přestávkami až do roku 2021, kdy bylo přistoupeno k zajištění stávajících nosných zdí objektu. V témže roce byla zavedena do zámku pitná voda a kanalizace, ještě dříve pak byl zámek napojen na elektrickou síť. Od roku 2016 má spolek stavební povolení na rekonstrukci zámku a konečně uspěl s žádostí o dotaci z fondů EHP - Norsko. To byl zásadní obrat v záchranném postupu, neboť bylo konečně získáno takové množství finančních prostředků, které by měly vystačit na stavební obnovu severního křídla.

TORZO SEVERNÍHO KŘÍDLA ZÁMKU PŘED REKONSTRUKCÍ

Vlastní stavební práce započaly již s brzkým podzimem roku 2021 a rychle se rozeběhly poté, co veřejnou zakázku na rekonstrukci vyhrála středně velká pražská stavební firma NURS Praha.

V této souvislosti je zajímavé podotknout, že o zakázku neprojevila zájem žádná stavební firma z Ústeckého kraje ani ze Šluknovského výběžku. Pomocnou ruku však podali Romové ze Šluknova, kteří se velmi aktivně zapojili do stavebních prací ať jako pomocníci, či jako lidé,

kteří již mají se stavebními a rekonstrukčními pracemi na památkově chráněných objektech své zkušenosti, a to jak z Čech, tak ze Saska. Po základním dokončení sanačních a odklízecích prací (kdy se v zimě roku 2021 propadla další část hlavního schodiště, jedna z posledních kleneb navazujícího středního křídla i jedna z hlavních nosných příček oddělujících severní a střední křídlo budovy) byly započaty vlastní rekonstrukční práce stavbou bednění a vlastní vyzdívkou kleneb přízemí objektu. Práce se rozeběhly již v březnu 2022 a rychle pokračovaly. Nad klenby byly osazeny nové nosné trámy prvního poschodí a začaly se dozdívat především zcela chybějící zdi závěru severního křídla. Zároveň bylo obnoveno malé zaklenuté schodiště mezi přízemím a zámeckou kaplí v prvním poschodí, u které jako jediné v poschodí byla již na jaře obnovena klenba. Ostatní klenby ve spojovací chodbě byly zajištěny a bylo přistoupeno i k zajištění kleneb v navazujícím středním křídle.

BEDNĚNÍ NOVÝCH KLENEB V PŘÍZEMÍ ZÁMKU

NOVĚ ZAKLENUTÁ MÍSTNOST

Klenby ve všech místnostech provádí vysoce odborná rekonstrukční subdodavatelská firma, specializující se na rekonstrukce prakticky výhradně v památkově chráněných objektech.

V letním období roku 2022 již byly dokončeny klenby přízemí a postupně bylo přikročeno k sanaci kleneb hlavního schodiště. Zároveň byly dokončeny trémové stropy nad přízemím a začaly se dostavovat zděné konstrukce prvního patra. Nutno podotknout, že veškeré stavební práce probíhají pod pravidelnou kontrolou pracovníků Národního památkového úřadu. Na stavbě jsou zásadně používány původní technologie. Pravda podle nutnosti vzhledem k pokročilé degradaci zdí budovy je nutno přistoupit občas k použití moderní technologie, ale jen výjimečně. Nepoužíváme žádných travers, hurdisek a jiného moderního materiálu, kterého se sami památkáři na jiných stavbách nezřikají. Pouze nové trémové stropy jsou doplněny armovaným betonem, a to jen proto, aby staticky vydržely budoucí návštěvníky zámku.

NOVĚ VYZDĚNÉ PŘÍČKY PRVNÍHO PATRA SEVERNÍHO KŘÍDLA

PRVNÍ PATRO JE NOVĚ ZASTROPOVÁNO ZÁKLOPOVÝMI STROPY

HLAVNÍ SCHODIŠTĚ S NOVOU KLENBOU

SPOJOVACÍ CHODBA PRVNÍHO PATRA

SPOJOVACÍ CHODBA TŘETÍHO PATRA

NOVÝM ZDIVEM SANOVANÉ STŘEDNÍ KŘÍDLO

Fotodokumentace ukazuje postupné dozdivání nových konstrukcí jak na hlavním schodišti, tak ve třetím nadzemním podlaží, kde muselo být přistoupeno k částečnému odbourání původního zdiva z důvodů statického narušení a vychýlení obvodových zdí až o třicet centimetrů. Ze stejného důvodu bylo nutno staticky zabezpečit odbouráním a dozdiváním novým cihelným zdivem střední křídlo tak, aby v budoucnu nedošlo k ohrožení návštěvníků statickým narušením či dokonce zřícením části obvodového zdiva středního křídla objektu.

Od letních měsíců se také začalo pracovat na rekonstrukci kamenných říms obepínajících celý zámek a na dodávkách nových kamenných ostění dveří a oken. Tyto vysoce odborné práce zajišťuje subdodavatelská kamenická firma z Úštěka.

FOTODOKUMENTACE UKAZUJE VELKÉ MNOŽSTVÍ STAVEBNÍHO MATERIÁLU, KTERÝ JE SPOTŘEBOVÁVÁN NA STAVBĚ REKONSTRUKCE SEVERNÍHO KŘÍDLA ZÁMKU

A TAK ZATÍMCO Z PARKU TO VYPADÁ, ŽE SE V ZÁMKU VLASTNĚ NIC NEDĚJE, TAK INTERIÉRY SEVERNÍHO KŘÍDLA JSOU JIŽ PRAKTICKY DOZDĚNY A BUDE SE MOCI PŘISTOUPIT KE STAVBĚ KROVU A STŘECHY NAD TOUTO ČÁSTÍ ZÁMKU. A PAK UŽ POUZE INTERIÉRY DOKONČIT TAK, ABY NÁVŠTĚVNÍCI BYLI CO NEJVÍCE SPOKOJENI S PROHLÍDKOU KOMNAT.